

Nr. 4039/04.11.2021

**Către,
Consiliul Județean**

Stimată doamnă/stimate domnule Președinte,

Prin prezenta, vă aducem la cunoștință faptul că în Planul Național de Redresare și Reziliență (P.N.R.R.), aprobat în data de 27.09.2021 de către Comisia Europeană, este inclusă, în cadrul componentei 11 – Turism și cultură, investiția privind promovarea a 12 rute turistice/culturale. Pentru realizarea acesteia este necesară selectarea, până la finalul lunii martie 2022, a cel puțin 225 situri turistice/culturale care vor fi incluse în aceste rute.

Cele 12 rute sunt următoarele: ruta castelurilor, ruta curiilor, ruta culelor, traseul gastronomiei tradiționale, ruta bisericilor fortificate, ruta bisericilor de lemn, ruta mănăstirilor din zona Moldovei, ruta Sfântului Ladislau, traseul castrelor romane, ruta cetățiilor, refacerea peisajului cultural din Delta Dunării în vederea creșterii atractivității zonei și ruta satelor cu arhitectură tradițională.

Alocarea financiară pentru aceste obiective este de 103, 53 milioane Euro, iar activitățile eligibile pentru implementarea investiției sunt următoarele:

- Activități de cercetare în vederea dezvoltării rutei pe teritoriul României;
- Inventariere, digitalizare, documentare, proiectare, restaurare și punerea în valoare a unor monumente/obiective/ansambluri reprezentative;
- Amenajare acces din DN/DJ spre monument/obiectiv din cadrul rutei, amenajare parcare, toalete;
- Marcarea și semnalizarea rutei/obiectivelor incluse în cadrul rutei;
- Dezvoltarea de infrastructură la scară mică (locuri de campare, puncte de odihnă, locuri de belvedere);
- Ecologizare, igienizare și reabilitare peisagistică a zonelor cu impact negativ;
- Marketing, management și digitalizare;
- Dezvoltare și livrare ofertă culturală;
- Formare personal și activități de educație culturală.

Selectarea siturilor care urmează să fie finanțate în cadrul fiecărui tip de rute va fi realizată în urma consultării coordonate de Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene cu Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului și Ministerul Culturii, pe baza propunerilor formulate de către o Comisie, în cadrul căreia, vor activa, în calitate de membrii,

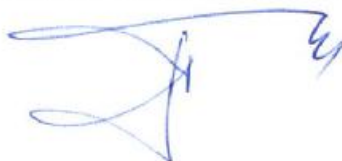
și reprezentanți ai structurilor asociative ale administrației publice locale, inclusiv Uniunea Națională a Consiliilor Județene din România.

Ulterior, convocării Comisiei la care am făcut referire anterior, UNCJR vă va comunica aspectele discutate și hotărârile luate în cadrul acesteia, urmând a colabora cu dumneavoastră, în raport de aspectele rezultate ca urmare a ședințelor din cadrul Comisiei.

Atașăm, în copie, descrierea investiției și detaliile privind misiunea Comisiei la care am făcut referire, din cadrul P.N.R.R., astfel cum ne-a fost transmisă de către Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene.

Cu stimă,

Sorin Munteanu
Director General UNCJR

Pilonul IV. Coeziunea socială și teritorială

Componenta C11. Turism și cultură

II. Promovarea celor 12 rute turistice/culturale (Alocare: 103,53 mil. Euro)

Investiția vizează acordarea de sprijin financiar pentru promovarea rutelor și pentru modernizarea /reabilitarea obiectivelor (siturilor) turistice cu impact național și internațional, identificate în zonele de destinație optimă.

Traseul turistic cultural sau ruta turistică este o cale de circulație turistică prestabilită ce prezintă interes și face legătura între mai multe obiective, cu scopul de a trage împreună turiștii. Scopul este asigurarea accesului la obiectivele turistice (culturale și naturale), precum și să pună în valoare peisajul natural, sau al a unor obiective deosebite, de interes turistic. Fiecare rută turistică beneficiază de o strategie de promovare a rutei, de materiale promoționale accesibile atât în mediul online cât și fizic, la agențiile de turism, aeroporturi, și la destinațiile individuale, pentru a asigura promovarea întregii rute turistice precum și de o aplicație pentru telefon dedicată rutei.

În Planul Național de Redresare și Reziliență am prevăzut înființarea a 12 rute turistice și culturale. Cele 12 rute sunt: ruta castelurilor, ruta curiilor, ruta culelor, traseul gastronomiei tradiționale, ruta bisericilor fortificate, ruta bisericilor din lemn, ruta mănăstirilor din zona Moldovei, ruta Sfântului Ladislau, traseul castrelor romane, ruta cetăților, refacerea peisajului cultural din Delta Dunării în vederea creșterii atractivității zonei, ruta satelor cu arhitectură tradițională.

În vederea selectării siturilor ce vor fi incluse în aceste rute, Planul Național de Redresare și Reziliență prevede următoarele măsuri:

- consultare coordonată de Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene cu Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului, Ministerul Culturii, Institutul Național al Patrimoniului, Asociația Comunelor din România, Ministerul Dezvoltării, Ordinul Arhitecților, Organizația Patronală a Hotelurilor și Restaurantelor din România, Organizațiile neguvernamentale active în domeniu, etc;
- formularea de propuneri de situri de către o comisie, pe baza unei metodologii care va viza:
 - a) criteriile teritoriale, economice și sociale;
 - b) capacitatea proiectului de a avea impact asupra turismului atractivitate și creșterea participării culturale, caracterul unic pe plan național, avantaje comparative și competitive;
 - c) includerea obiectivelor aferente tematicii rutei/rutelor finanțate anterior din cadrul Programului Operațional Regional și PNDR;
 - d) includerea obiectivelor de pe lista patrimoniului mondial UNESCO sau pe lista tentativă ori indicativă;
 - e) încadrarea obiectivelor în categoria clădiri istorice neclasificate drept monumente istorice.

Vor fi incluse doar acele situri care oferă acces turiștilor.

Dintre siturile ce vor fi incluse în cele 12 rute, în vederea restaurării vor fi selectate cele care îndeplinesc următoarele criterii:

- să facă parte din una dintre cele 12 rute;

- să aibă cel puțin studiul de fezabilitate realizat la data selectării și, până la data semnării contractului, să aibă realizat studiul de fezabilitate și toate autorizațiile/documentele necesare lucrărilor/ execuției contractului.

De asemenea, se are în vedere:

- Digitalizarea valorilor aferente celor 12 rute
- Crearea unei aplicații dedicate vizitatorilor
- Marcarea și semnalizarea rutei / obiectivelor incluse în cadrul rutei;
- Crearea unei oferte culturale integrate

1. Finanțarea Rutei castelelor

Prin această investiție se urmărește readucerea la viață a locurilor pline de istorie ale meleagurilor unde turistul poate merge pe urmele aristocrației de odinioară și unde prin utilizarea tehnologiei de realitate virtuală se poate recrea atmosfera din trecut. Proiectul prevede înființarea unei rute ale castelelor din cele 30 de castele cele mai reprezentative din România pentru a atrage împreună vizitatorii interesați precum și restaurarea a 5 castele din toate regiunile istorice ale țării.

2. Finanțarea Rutei curiilor din zona Transilvaniei

Curia reprezintă ansamblul unei curți senioriale sau nobiliare, cele mai multe au fost construite între secolele al XVII-lea și al XIX-lea, combinând caracteristicile stilului Renașterii, Barocului și Neoclasicismului cu particularitățile arhitecturii populare.

Proiectul prevede înființarea unei rute ale curiilor cele mai reprezentative din Transilvania pentru a atrage împreună vizitatorii interesați, precum și restaurarea a 5 curii.

3. Finanțarea Rutei culelor

Cula este un tip de construcție semifortificată, specifică secolelor XVIII și XIX, răspândită în întregul spațiu balcanic. Culele erau locuințele hoierilor, construite în vederea apărării avutului și vieții membrilor familiilor acestora împotriva invaziilor. Culele se întâlnesc preponderent în regiunea deluroasă a Olteniei, dar câteva exemplare se mai găsesc și în zona de câmpie a Munteniei, în București și în județele Argeș și Teleorman.

Proiectul prevede înființarea unei rute ale culelor cele mai reprezentative din România pentru a atrage împreună vizitatorii interesați, precum și restaurarea a 5 cule.

4. Finanțarea Traseului gastronomiei tradiționale românești

Gastronomia românească, la fel ca și cultura, reflectă, prin fiecare fel de mâncare, vasta istorie a țării. Ocupațiile de bază ale românilor au fost agricultura, creșterea animalelor și vânătoarea, astfel ca bucătăria românească s-a bucurat mai tot timpul de o gamă variată de produse vegetale, produse din carne și lactate tradiționale. Bucătăria românească a fost influențată de cea balcanică, turcească, germană, sârbească, italiană, maghiară iar, în prezent, diversitatea preparatelor occidentale își pune amprenta și asupra bucatelor românești. Proiectul prevede înființarea unei rute a gastronomiei românești, cuprinzând localități care sunt cunoscute în legătură cu un produs culinar specific, pentru a atrage împreună vizitatorii interesați. Obiectivul de investiție include activități de cercetare în vederea dezvoltării rutei pe teritoriul României; inventariere, digitalizare, documentare, marcarea și semnalizarea rutei / obiectivelor incluse în cadrul rutei, marketing, management și digitalizare (digitalizarea valorilor culturale aferente); dezvoltare și livrare ofertă culturală.

5. Finanțarea Rutei bisericilor fortificate

Satele transilvane cu biserici fortificate constituie un sit în Patrimoniul Mondial al Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (UNESCO), clasificat deoarece s-a considerat că oferă o imagine plină de viață a peisajului cultural din sudul Transilvaniei. Satele din această zonă sunt caracterizate de un sistem specific de cultivare a terenului, un model de așezare și organizare a gospodăriilor țărănești păstrat încă din Evul Mediu. Localitățile sunt dominate de bisericile lor fortificate, care ilustrează perioadele clădirii din secolul al XIII-lea și până în secolul al XVI-lea. Bisericile fortificate transilvane sunt specifice satelor săsești și secuiești situate în sud-estul Transilvaniei. Acestea au jucat atât un rol religios, cât și un rol militar pentru mai mult de cinci secole. Ele formează unul dintre cele mai dense sisteme de fortificații medievale bine păstrate de pe continentul european.

Proiectul prevede înființarea unei rute ale bisericilor fortificate cele mai reprezentative din România (inclusiv cele aflate pe lista Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (UNESCO) pentru a atrage împreună vizitatorii interesați.

6. Finanțarea Rutei bisericilor de lemn

Bisericile de lemn din România formează un patrimoniu prețios pe plan național și mondial. Până la începutul secolului 20 românii au creat și s-au manifestat preponderent într-o civilizație a lemnului, de o bogăție, o varietate și un rafinament remarcabil, în care bisericile de lemn au atins vârful ei maxim de expresie. În acestea s-au înfiripat comunitățile creștine din sate și târguri și în jurul lor au luat ființă primele așezăminte monahale, singurele noastre centre culturale în decursul multor veacuri. Valoarea lor în ansamblu este inestimabilă pentru cultura românească. Ele fac parte integrantă și definitorie din identitatea națională.

Proiectul prevede înființarea unei rute ale bisericilor de lemn cele mai reprezentative din România pentru a atrage împreună vizitatorii interesați, precum și restaurarea a 10 biserici de lemn.

7. Finanțarea Rutei mănăstirilor din zona Moldovei

Mănăstirile din Moldova reprezintă un element extrem de valoros și atractiv al patrimoniului cultural național, având o arhitectură specifică, cu fresce unice și picturi murale deosebite. Proiectul prevede înființarea unei rute ale mănăstirilor cele mai reprezentative din Moldova pentru a atrage împreună vizitatorii interesați, precum și restaurarea a 5 mănăstiri.

8. Finanțarea Rutei Sfântul Ladislau pe teritoriul României

Regele Sfântul Ladislau este prezent în memoria culturală și în zilele noastre: regele cavaler apare în legende, povești și este personajul principal a mai multor pelerinaje. Moștenirea se compune din obiective de patrimoniu construit, locuri legendare și arii naturale excepționale. Proiectul prevede înființarea unei rute ale așezămintelor reprezentative legate de cultul regelui cavaler pentru a atrage împreună vizitatorii interesați, precum și restaurarea a 5 biserici/clădiri de patrimoniu.

9. Finanțarea Traseului Castrelor Romane

Limesul dunărean și cel al provinciei Dacia face parte din cel mai complex și cea mai lungă porțiune de frontieră a Imperiului Roman, de pe teritoriul Europei continentale. Limesul dacic are un caracter unic, care ilustrează abordări creative în privința peisajelor în care acesta a fost implementat. Totodată, acest Limes este cel mai mare monument istoric, din întreaga Europă. Proiectul prevede reabilitarea și punerea în valoare a castrelor romane de pe Limesul dacic și dunărean, înființarea unei rute ale castrelor cele mai reprezentative din România pentru a atrage împreună vizitatorii interesați, precum și restaurarea a 5 caste romane.

10. Ruta cetăților

Cetățile din România sunt adevărate comori istorice, dacice și medievale, care prezintă și în momentul de față puncte de atracție majoră pentru turiștii din țară și din străinătate. Cetățile dacice se află și pe lista mondială Unesco dar din păcate nu sunt puse în valoare așa cum sunt cele din alte țări. Cetățile medievale sunt monumente istorice de categoria A sau B, aflate în proprietatea Unităților Administrativ Teritoriale. Unele dintre ele au fost restaurate prin Programul Operațional Regional, sau prin Programul de dezvoltare rurală, dar sunt cetăți de importanță națională sau mondială (de exemplu cetățile dacice) care nu au beneficiat de un program amplu de restaurare și punere în valoare. De asemenea, nu există o strategie de promovare a cetăților în ansamblul lor.

Prin ruta turistică dedicată cetăților din România se dorește promovarea acestora pentru a atrage împreună turiștii și restaurarea a 5 cetăți pe tot teritoriul României.

11. Refacerea peisajului cultural din Delta Dunării în vederea creșterii atractivității zonei

Pentru Delta Dunării relația dintre resursele naturale și comunitatea de pescari au creat un spațiu și un peisaj cultural unic ce se dorește să fie protejat ca patrimoniu cultural și natural și valorificat prin turism cultural. Proiectul propune o abordare inovativă în care patrimoniul local devine factor principal de dezvoltare durabilă într-o arie protejată naturală. Se vor restaura, pune în valoare 30 obiective de peisaj cultural, care vor fi incluse într-un traseu turistic.

12. Finanțarea rutei satelor cu arhitectură tradițională

În mediul rural românesc, calitatea peisajului construit a avut de suferit mult în ultimii ani. Imaginea satelor noastre s-a degradat treptat din cauza proastei administrări, a lipsei resurselor necesare și a unor standarde minime de calitate în construcții, precum și din cauza depopulării sau îmbătrânirii populației. Această situație este cu atât mai gravă în zonele cu potențial turistic deosebit și valoare identitară importantă, acolo unde conduce la risipirea unor oportunități importante pentru dezvoltarea României. Satele noastre încep să-și piardă acea imagine care, în mod tradițional, conferă valoare culturală localităților, garantează calitatea vieții și bunăstare în comunitate și prezintă atractivitate pentru vizitatori. Multe case sunt abandonate și se distrug treptat pe măsura trecerii timpului. Altele sunt renovate doar parțial sau nesatisfăcător, în lipsa resurselor financiare, a mâinii de lucru specializate, precum și a unor standarde minime care să garanteze reabilitarea de calitate.

Obiective:

- Îmbunătățirea calității vieții locuitorilor: prin folosirea materialelor și tehnicilor tradiționale, precum și integrarea celor moderne și performante, fără a distruge valorile culturale;
- Dezvoltarea satelor din perspectivă turistică: prin crearea unei coerențe la nivelul aspectului arhitectural, adăugând valoare culturală care să atragă potențiali turiști;
- Protejarea resurselor locale: prin punerea în valoare a patrimoniului și conservarea lui și oferirea de asistență de specialitate privind standardele unei restaurări de calitate;
- Prevenirea depopulării satelor: pe termen lung, crearea de noi oportunități (turistice și comerciale) care să motiveze oamenii să rămână sau care pune premisele atragerii de oameni noi de la oraș care vor să investească în mediul rural.

Măsura se referă la clădirile de locuit din mediul rural, în satele aparținătoare comunelor și localităților urbane din România, inclusiv, aflate în proprietate privată și situate în zone de importanță turistică și cu densitate mare de clădiri cu valoare culturală, precum Maramureșul,

Munții Apuseni, Bucovina și Oltenia, Ținutul Secuiesc sau zona săsească din sudul Transilvaniei. Programul-pilot presupune:

1. Asigurarea unei etape de formare a potențialilor beneficiari cu privire la standardele de calitate pe care trebuie să le urmărească proiectele vizate prin cererile de finanțare;
2. O etapă de selecție și finanțare a proiectelor eligibile;
3. Etapa de implementare pe parcursul căreia se asigură monitorizarea lucrărilor cu ajutorul specialiștilor în domeniul reabilitării patrimoniului construit, proveniți din profesii și mediul academic de specialitate, precum și cei furnizați de ONG-urile cu activitate în domeniu.

Activități eligibile pentru implementarea investiției:

- Activități de creștere în vederea dezvoltării rutei pe teritoriul României;
- Inventariere, digitalizare, documentare, proiectare, restaurare și punerea în valoare a unor monumente/obiective/ansambluri reprezentative;
- Amenajare acces din DN/DJ spre monument/obiectiv din cadrul rutei, amenajare parcare, toalete;
- Marcarea și semnalizarea rutei / obiectivelor incluse în cadrul rutei;
- Dezvoltarea de infrastructură la scară mică (locuri de campare, puncte de odihnă, locuri de belvedere);
- Ecologizare, igienizare și reabilitare peisagistică a zonelor cu impact negativ;
- Marketing, management și digitalizare;
- Dezvoltare și livrare ofertă culturală;
- Formare personal și activități de educație culturală (unde e cazul).

Calendar: 2021-2026:

- Selectarea siturilor ce vor fi incluse în rutele culturale se va realiza până la finalul Q1 2022.
- Semnarea contractelor de punere în valoare a rutelor (digitalizare, marcarea, semnalizare, crearea oferte culturale) se va realiza până la finalul Q3 2022.
- Semnarea contractelor pentru lucrările de restaurare a siturilor incluse în rute se va realiza până la finalul Q1 2023.
- Deschiderea rutelor pentru public/turiști se va realiza până la finalul Q1 2024.
- Deschiderea siturilor renovate pentru turiști se va realiza până la finalul Q2 2026.